

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา การนิเทศการศึกษาจึงเป็นมาตรการที่ถืออย่างหนึ่งที่มีผลโดยตรงต่อมาตรฐานการจัดการศึกษาและการพัฒนาการศึกษาในทุกชั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งมีนโยบายมุ่งเน้นในเรื่องการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2520 ที่ว่า

"การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียน มีความรู้ ความสามารถขั้นพื้นฐาน และใฝ่หาสภาพการอ่านออก เขียนได้ คิดคำนวณได้ มีความสามารถประกอบอาชีพตามควรแก่วัย และความสามารถใด และสามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีในระบบ การปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข"

การนิเทศการศึกษาจึงเป็นตัวการที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปในทางที่พึงประสงค์และบรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน ฉะนั้น การจัดการระบบการนิเทศให้ที่มีคุณภาพ จะช่วยให้โรงเรียนมีสัมฤทธิ์ผลในการพัฒนาการศึกษาตามวัตถุประสงค์ นโยบายและ เป้าหมายที่กำหนดไว้

เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีเป็นจำนวนมาก หากจะรอรับแต่การนิเทศการศึกษาจากศึกษานิเทศก์เพียงฝ่ายเดียว การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพคงกระทำได้ยาก ดังนั้น โรงเรียนประถมศึกษาจะต้องพยายามหาแนวทางปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียน การสอนของตนเอง โดยพยายามทำให้เกิดการนิเทศการศึกษาขึ้นภายในโรงเรียน

อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง สิบปนนท์ เกตุทัต (2518 : 132) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า "การนิเทศการศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนที่ได้ผลอย่างแท้จริง จะต้องเป็นการนิเทศภายในโรงเรียนเอง" และบุคคลสำคัญที่จะเป็นผู้นำให้เกิดการนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคลากรที่อยู่ใกล้ชิดกับครูมากที่สุด เป็นผู้ที่รับรู้ปัญหาและความต้องการของครูอย่างแท้จริง ซึ่งหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียน คือ หน้าที่ในการนิเทศการศึกษา กังที ชารี มณีศรี (2523 : 40) กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียนทำหน้าที่เป็นทั้งผู้บริหารและผู้นิเทศด้วย แต่เมื่อใดก็ตามบทบาทเป็นผู้บริหารเมื่อใดเป็นผู้นิเทศ ขึ้นอยู่กับความมุ่งหมายและเจตนารมณ์ในการปฏิบัติงาน

การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จึงเป็นความจำเป็นและมีผลต่อคุณภาพการจัดการประถมศึกษาเป็นอย่างยิ่ง กังที อาคม จันทสุนทร (2519 : 10) ได้กล่าวสนับสนุนว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนก่อให้เกิดผลดีหลายประการ คือ

1. เป็นการช่วยส่งเสริมกำลังของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารการศึกษาซึ่งไม่มีพอที่จะนิเทศการศึกษาได้อย่างทั่วถึง
2. การนิเทศโดยบุคลากรในโรงเรียนเองนั้น ผู้นิเทศเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหาที่มีอยู่ในโรงเรียนย่อมมีความรู้ในปัญหาไว้ดีและสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดกว่าที่จะให้คนภายนอกนิเทศ
3. ผู้นิเทศในโรงเรียนมีความคุ้นเคยกับครูอยู่แล้ว ทำให้บรรยากาศในการนิเทศทำได้อย่างเป็นกันเอง ไม่ต้องเสียเวลาสร้างความคุ้นเคยเหมือนศึกษานิเทศก์หรือผู้บริหารการศึกษาจากภายนอกโรงเรียน
4. ผู้นิเทศในโรงเรียนสามารถติดตามการปฏิบัติงานหรือผลงานนิเทศได้ตลอดเวลาเพราะอยู่ใกล้ชิดและสามารถทำให้งานดำเนินไปถึงจุดหมายโดยไม่ขาดความต่อเนื่องกัน

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ได้เล็งเห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษาและมีความมุ่งมั่นที่จะเร่งคุณภาพการประถมศึกษาของโรงเรียนทุก

โรงเรียนในสังกัดให้บังเกิดประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นในการจัดการศึกษา ซึ่งจากรายงานการประเมินความก้าวหน้าคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับประเทศ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2527 ถึงปีการศึกษา 2530 พบว่า ลำดับคุณภาพการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี เพิ่มสูงขึ้นทุกปีคือ

ปีการศึกษา 2527 ได้ลำดับที่ 6 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 33)

ปีการศึกษา 2528 ได้ลำดับที่ 4 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 45)

ปีการศึกษา 2529 ได้ลำดับที่ 2 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2529 : 48)

ปีการศึกษา 2530 ได้ลำดับที่ 1 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2530 : 25)

และเมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2527 ถึงปีการศึกษา 2530 พบว่า ทุกกลุ่มประสบการณ์มีความก้าวหน้าขึ้น ดังนี้

ปีการศึกษา	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ					ที่-ปกติ	ร้อยละนักเรียนที่นำพอใจ			
	ไทย	คณิต	สปร.	กพอ.	สจน.		ไทย	คณิต	สปร.	กพอ.
2530	78.78	79.16	79.19	85.54	68	99	98	98	99	
2529	71.01	67.45	70.29	77.64	68	94	84	92	91	
2528	65.52	43.18	55.71	67.19	64	87	31	67	78	
2527	53.77	38.40	49.81	64.05	54	63	23	45	62	

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2530 : 95)

ความสำเร็จประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ย่อมเป็นผลมาจากกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนา
คุณภาพการศึกษา ซึ่งได้แก่ กระบวนการบริหารการศึกษา กระบวนการจัดการเรียน
การสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา สำหรับกระบวนการนิเทศการศึกษานั้น
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ได้มุ่งส่งเสริมให้โรงเรียนประถมศึกษาใน
สังกัดจัดให้มีการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถ
ตอบสนองความต้องการในการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดอย่าง
เพียงพอ ซึ่งจากผลการวิจัยของ ครรชิต กษมากรณ (2524 : 75, 85) เรื่อง
การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
สิงห์บุรี พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการติดตามและการนิเทศการสอนของครูอยู่ในระดับมาก
และมีความต้องการเกี่ยวกับการตรวจเยี่ยมและการนิเทศอยู่ในระดับมากที่สุด และ
ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรีควรส่งเสริมให้มีการจัดการ
นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดอย่างทั่วถึง

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ได้เริ่มดำเนินการส่งเสริมให้
มีการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนอย่างจริงจังโดยจัดให้มีโครงการส่งเสริม
การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2529 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน
ดังนี้

ปีการศึกษา 2529 จัดให้มีโครงการส่งเสริมการนิเทศการศึกษาภายใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี โดยมี
วัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายใน
โรงเรียนแก่บุคลากรผู้นำทางวิชาการ
2. เพื่อให้บุคลากรผู้นำทางวิชาการนำความรู้เรื่องการนิเทศการศึกษาภายใน
โรงเรียนไปขยายผลถึงครูผู้สอนภายในโรงเรียน
3. เพื่อให้โรงเรียนจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

ขั้นตอนการดำเนินงานเป็นดังนี้

ขั้นที่ 1 จัดอบรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนสำหรับผู้บริหาร
การศึกษา ได้แก่ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน รวม 167 คน

ขั้นที่ 2 จัดอบรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนสำหรับผู้นำทาง
วิชาการ ได้แก่ ศึกษาพิเศษจังหวัด ศึกษาพิเศษอำเภอ ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน
รวม 183 คน

ขั้นที่ 3 ขยายผลการฝึกอบรม สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
สิงห์บุรีได้ขอหมายให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอดำเนินการขยาย
ผลการฝึกอบรมให้แก่ครูผู้สอนทุกคนในสถานศึกษา

ขั้นที่ 4 ให้โรงเรียนดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายใน
โรงเรียน

ปีการศึกษา 2530 จัดให้มีโครงการส่งเสริมการนิเทศการศึกษาภายใน
โรงเรียนเป็นโครงการต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการสร้างเครื่องมือนิเทศการ
ศึกษาภายในโรงเรียนแก่บุคลากรผู้นำทางวิชาการ
2. เพื่อจัดสร้างเครื่องมือนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
3. เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้เครื่องมือนิเทศการศึกษาภายใน
โรงเรียน

ขั้นตอนการดำเนินการเป็นดังนี้

ขั้นที่ 1 จัดประชุมสัมมนาการนิเทศติดตามผลการนิเทศการศึกษาภายใน
โรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด ผู้เข้าประชุมสัมมนาประกอบด้วย
หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษาพิเศษสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ศึกษาพิเศษสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ครูช่วยราชการงานนิเทศการศึกษา
ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าสำนักงานกลุ่มโรงเรียน ครูวิชาการสำนักงานกลุ่มโรงเรียน
และครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน โดยวิทยากรได้ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการ

พศสมคณตร สบ.อ.อ.วิ.ก.บ.ร.ค.ร.

บุคลากรสมทบมหาวิทยาลัย

การสร้างเครื่องมือนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน และแบ่งกลุ่มปฏิบัติงานสร้าง
เครื่องมือสังเกตพฤติกรรมการสอน รวม 8 ฉบับ ได้แก่ เครื่องมือสังเกตพฤติกรรม
การสอนทั่วไป เครื่องมือสังเกตพฤติกรรมการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ และ
เครื่องมือสังเกตพฤติกรรมการตั้งคำถามของครู

ขั้นที่ 2 จัดประชุมสัมมนาฝึกปฏิบัติการใช้เครื่องมือสังเกตพฤติกรรม
การสอนที่ได้จากการสร้างคามขั้นที่ 1

และในปีการศึกษา 2531 จัดให้มีโครงการนิเทศติดตามผลการจัดการ
ประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี โดยมี
วัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อนิเทศติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของทุกกลุ่ม
ประสบการณ์ให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตร
2. เพื่อนิเทศติดตาม งาน/โครงการพิเศษต่าง ๆ ที่สนับสนุนการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อส่งเสริมให้มีการจัดการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาให้เป็น
ระบบและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่า คุณภาพการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี
ได้พัฒนาขึ้นทุกปี ในขณะที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนได้รับการสนับสนุน
และส่งเสริมอย่างจริงจัง ซึ่งหากพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้วอาจเป็นไปได้ว่า การที่
คุณภาพการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรีพัฒนาขึ้นอย่างสม่ำเสมอ
ตลอดมาทุกปีและทุกกลุ่มประสบการณ์ เป็นผลมาจากการส่งเสริมให้มีการจัดการ
นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
สิงห์บุรีอย่างจริงจัง

ดังนั้น จึงควรจะได้ทำการศึกษาพัฒนาการในการจัดการนิเทศการศึกษา
ภายในโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ตั้งแต่ปี

การศึกษา 2527 ถึงปีการศึกษา 2530 ว่ามีพัฒนาการเป็นมาอย่างไร ขณะเดียวกันก็ทำการศึกษาสภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ในปีการศึกษา 2531 ว่ามีสภาพการจืดอย่างไร มีปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนอย่างไร เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนแก่หน่วยงานอื่น ๆ ที่สนใจ และยังเป็นแนวทางสำหรับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรีที่จะได้ทราบสภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรีเพื่อให้สามารถสนับสนุนส่งเสริม ปรับปรุงและแก้ไขให้การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดมีประสิทธิภาพที่ยิ่งขึ้น และส่งผลถึงสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนอย่างสูงสุด ซึ่งจะเป็ผลให้คุณภาพการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรีพัฒนาก้าวหน้าตลอดไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี

คำถามที่คองการคำตอบ

1. โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี มีพัฒนาการในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนอย่างไร
2. โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี มีสภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนอย่างไร

3. โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี
มีปัญหาในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพัฒนาการในการนิเทศการศึกษาภายใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ตั้งแต่ปี
ปีงบประมาณ 2527 ถึง ปีงบประมาณ 2531

2. เป็นการศึกษาสภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถม
ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ในปีการศึกษา 2531

3. สภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ครอบคลุมเรื่อง
ต่อไปนี้

3.1 งานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

3.1.1 งานเกี่ยวกับวิชาการหรือการเรียนการสอน
ภายในโรงเรียน

3.1.2 งานเกี่ยวกับการพัฒนาครูภายในโรงเรียน

3.1.3 งานเกี่ยวกับสิ่งสนับสนุนและบริการด้านอื่น ๆ

3.2 กระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

3.2.1 กระบวนการวางแผน

3.2.2 กระบวนการจัดสายงาน

3.2.3 กระบวนการนำ

3.2.4 กระบวนการควบคุม

3.2.5 กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน

3.3 ปัญหาในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

- 3.3.1 เกี่ยวกับค่านบุคลากร
- 3.3.2 เกี่ยวกับค่านงบประมาณ
- 3.3.3 เกี่ยวกับค่านวัสดุอุปกรณ์
- 3.3.4 เกี่ยวกับค่านการจัดการ

4. เอกสารที่ใช้ในการศึกษา

4.1 เอกสารที่ใช้ในการศึกษาพัฒนาการในการนิเทศการศึกษา ภายในโรงเรียน เป็นเอกสารทางวิชาการและเอกสารทางราชการของสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ได้แก่ สมุคมนตรีกรรมการประชุมหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ สมุคมนตรีกรรมการประชุมหน่วยศึกษานิเทศก์ แผนปฏิบัติงาน และสรุปผลการปฏิบัติงานประจำปี เอกสารการนิเทศภายในโรงเรียน

4.2 เอกสารที่ใช้ในการศึกษาสภาพการจัดการนิเทศการศึกษา ภายในโรงเรียน เป็นเอกสารทางวิชาการ และเอกสารทางราชการของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ที่บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ได้แก่ สมุคมนตรีกรรมการประชุม สมุคมนตรีนิเทศการศึกษา สมุคเขียน โครงการ และ/หรือ แผนปฏิบัติงานของโรงเรียน

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน หมายถึง การทำงานร่วมกันของ ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนโดยให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกัน และกันเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู อันจะมีผลทำให้เกิดผล สัมฤทธิ์สูงสุดทางการ เรียนของนักเรียน

งานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน หมายถึง งานเกี่ยวกับวิชาการ หรือการเรียนการสอนภายในโรงเรียน งานเกี่ยวกับการพัฒนาครูภายในโรงเรียน และงานเกี่ยวกับสิ่งสนับสนุนและบริการด้านอื่น ๆ ที่โรงเรียนจัดและดำเนินการ เพื่อ สร้างเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภายในโรงเรียน

พัฒนาการในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน หมายถึง
กระบวนการจัดส่งเสริมให้เกิดการจัดทำแผนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
ตามนโยบายและโครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี

การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน หมายถึง การจัดให้มี
การดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

กระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน หมายถึง การจัดทำ
งานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนอย่างมีขั้นตอน

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่
หรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าวของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษา
ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี

โรงเรียนขนาดใหญ่มาก หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียน
ตั้งแต่ 721 คนขึ้นไป

โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่
301 - 720 คน

โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียน
ตั้งแต่ 121 - 300 คน

โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่
61 - 120 คน

โรงเรียนขนาดเล็กที่สุด หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียน
ตั้งแต่ 1 - 61 คน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะช่วยให้ทราบพัฒนาการในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งเป็นแนวทางแก่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอื่น ๆ ในการพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางแก่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ที่จะดำเนินการส่งเสริมให้การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางแก่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ให้สามารถดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ส่วน แต่ละส่วนมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาพัฒนาการในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีเชิงประวัติศาสตร์ ดังนี้

1. สืบหาเอกสารที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้
2. ศึกษาและค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการและเอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2527 ถึงปีงบประมาณ 2531
3. รวบรวมข้อมูลที่ไต่จากการศึกษาเอกสาร
4. วิเคราะห์ข้อมูลที่ไต่โดยการวิเคราะห์เนื้อหา
5. นำเสนอข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ในรูปของความเรียง

ส่วนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน มีวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจสภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนจากกลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ซึ่งได้แก่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 146 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนดังกล่าว จำนวน 146 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยจะสอบถามในเรื่องต่อไปนี้

- ก. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ข. งานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
- ค. กระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
- ง. ปัญหาในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

แบบสอบถามดังกล่าวมี 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list)

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list) และแบบปลายเปิด (open-ended)

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list) และแบบปลายเปิด (open-ended)

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list) แบบปลายเปิด (open-ended) และแบบจับอันดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อขอความร่วมมือไปยัง

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ในการส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และขอความร่วมมือจากศึกษานิเทศก์อำเภอทุกอำเภอ ให้ช่วยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ส่งคืนกลับมา นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงผู้บริหารทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรีโดยตรงอีกด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละส่วนดังนี้

ตอนที่ 1 ตอนที่ 2 และ ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

การนำเสนอข้อมูล

ข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ จะนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ชั้นตอนที่ 2 การศึกษาเอกสารการจักการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน จากกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ในชั้นตอนที่ 2 นี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างในการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจักดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน แบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยดำเนินการดังนี้

1. จักโรงเรียนเป็นรายอำเภอ
2. จำแนกโรงเรียนในแต่ละอำเภอเป็น 5 ขนาดคือ โรงเรียนขนาดใหญ่มาก โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดเล็กมาก

3. จักสุ่มตัวอย่างโรงเรียนในแต่ละขนาดของแต่ละอำเภอ
คิดเป็นร้อยละ 25 ของโรงเรียนแต่ละขนาด แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย
(Simple Random Sampling) เพื่อเลือกโรงเรียนที่จะทำการศึกษาเอกสาร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบศึกษาเอกสาร
ใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลจากเอกสารของโรงเรียนที่บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการจัดดำเนินงาน
นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list)
และแบบสำหรับบันทึกรายละเอียดของข้อมูลที่ไต่จากการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกเสนอถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
เมืองสิงห์บุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี
ขอความร่วมมือจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ อนุญาตให้ศึกษานิเทศก์
อำเภอออกทำการศึกษาเอกสารโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสังกัด โดยผู้วิจัยได้จัด
ประชุมชี้แจงวิธีการศึกษาเอกสารให้แก่ศึกษานิเทศก์อำเภอที่จะทำการศึกษาเอกสาร
เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

การนำเสนอข้อมูล

ข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ จะนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย คำถามที่ต้องการคำตอบ ขอบเขตของการวิจัย คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ลำดับชั้นในการนำเสนอผลการวิจัย กรอบความคิดในการนำมาสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย

บทที่ 2 ทฤษฎี หลักการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษาศึกษา และการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิจัย ประกอบด้วย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี และจากแบบสอบถาม

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ขั้นตอนการวิจัย

